

İsmail Hikmet Ertaylan'dan Bir Alfabe: Kıbrıs Türk Alfabeti (1934)**

“Bütün cihan edebiyatını bir kül olarak görmenin bugün fikrî ve ilmî bir ihtiyaç”

İsmail Hikmet Ertaylan

Furkan Uysal*

1. Giriş

Kıbrıs 1571’de Osmanlı Devleti tarafından fethedilmiştir. Adaya Türkiye’den Türkler iskân politikası kapsamında yerleştirilmişlerdir. Böylece adada Türk varlığı ilk kez tarih sahnesine çıkmaya başlamıştır. Tanınmış din ve devlet adamlarının yanı sıra birçok divan şairinin de Kıbrıs’ta olgunlaştığını söylemek mümkündür. Osmanlıların adayı ele geçirmesinden sonra açılan Mevlevi Tekkesi (1594), divan şiirinin gelişiminde büyük bir rol oynamıştır. 1730 Patrona Halil isyanından sonra Kıbrıs’a sürülen Osmanlı Devlet adamlarından önemli biri de “*Paris Sefaretnamesi*” nin yazarı 28 Çelebi Mehmet’tir. Çelebi Mehmet’i adaya mutasarrıf olarak atanmış Ziya Paşa takip eder. 1873- 1876 yılları arasında Magosa’ya sürgün olarak gönderilen bir başka isim ise vatan şairi olarak bildiğimiz şair Namık Kemal’dir. Namık Kemal’in Kıbrıs Türkleri arasında yeri oldukça etkilidir. O, Kıbrıs Türklerinde vatan ve hürriyet aşkının kıvılcımını oluşturan kişidir.

Kıbrıs’ın Türkler tarafından alındığından günümüze kadar geçen süreçte Türk siyaset ve kültür yaşantısında önemli bir yer tutar. Genelde Kıbrıs’a yerleştirilen Türklerin eğitim sorunları, kültür yaşantıları veya adada ürettikleri manevi ürünler, çok sonraları araştırma ve inceleme konusu olmuştur. Ege denizi ve Akdeniz’de yer alan Kıbrıs, Girit ve Rodos başta olmak üzere adalara yerleştirilmiş olan Türkler, esnafılık, tarım ve hayvancılık işleriyle uğraşmış, sıbyan, rüştiye ve medrese eğitiminden kimileri geçmiş olsa bile büyük çoğunlukla ada Türklerinin eğitim ve kültür işlerini Osmanlı Devleti çok kafa yormamıştır. Bir başka ifadeyle Osmanlı Devleti idarecileri, Ege ve Akdeniz adalarına yerleştirdiği Türkleri batıdan deniz üzerinden gerçekleştirilecek herhangi bir haçlı ve korsan saldırılarına karşı, bir uç kale veya gözetleme noktası gibi düşünmüş, bu nedenle ada Türklerinin eğitim ve kültür konuları üzerinde pek bir faaliyet göstermemişlerdir. Bu konuda Oğuz Karakartal şöyle der: “*Kıbrıs’a*

** Araştırma Makalesi

* Girne Amerikan Üniversitesi, yüksek lisans öğrencisi, el-mek: bozcaada12@hotmail.com

sürgüne gönderilen Namık Kemal ile Rodos'a sürgüne yollanan Ahmet Mithat Efendi, bu geri kalışı fark etmişler ve kendilerince ada Türklerinin eğitim ve kültür açularından kalkınması için fikirleri projeler üretmişlerdir. Namık Kemal'in Kıbrıs'tan döndükten sonra görev aldığı Midilli ve Sakız adalarında, Türklerin sorunlarıyla yakından ilgilenmesinin, Ahmet Mithat Efendi'nin ise daha Rodos'ta iken orada Türk çocuklarına öğretmenlik yapmaya başlamasının arkasında, Kıbrıs ve Rodos'ta farkına vardıkları Ada Türklerinin eğitimsizliği sorununu kendilerince telafi etmek arzusu yatar.” (2010: 17-18).

Kıbrıs'ın 1878 yılında Osmanlı Devleti tarafından İngiltere'ye kiralanmasının ardından 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'na kadar Kıbrıs'a pek çok aydının yolu düşmüştür. Bu isimler arasında ilk akla gelen, hiciv-taşlamalarıyla ünlü Şair Eşref'tir. Kazım Nami Duru, İsmail Hikmet Ertaylan, İbrahim Zeki Burdurlu İngiliz döneminde Kıbrıs'a gelen ve öğretmenlik yapan kişiler olarak karşımıza çıkar. 1950'lerde başlayan EOKA terör hareketleri ile Kıbrıs adasında sıkıntılı günler başlar ve Kıbrıs konusu farklı bir boyut kazanır. Kıbrıs Türkleri İngiliz-Rum kısıpacı altında kalmış ve 1974 Barış Harekâtına kadar adadaki varlığını koruma adına kahramanca direnmiştir.

İsmail Hikmet Ertaylan Kimdir?

Edebiyatçı ve Edebiyat Tarihçisi olan İsmail Hakkı Ertaylan, 1889 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. 1908 yılında Galatasaray Lisesini, 1911 yılında Mülkiye Mektebini bitirdi. Galatasaray Lisesi ve Robert Kolejinde edebiyat öğretmenliği yaptı. Azerbaycan Bakü Üniversitesinde Edebiyat Tarihi Öğretim Üyeliği, Yüksek Pedagoji Enstitüsü ile Tiyatro Mektebinde Sanat Tarihi, Türk ve Batı Edebiyatı dersleri verdi. 1923-27yıllarında Ankara Kız Lisesi ve Gazi Terbiye Enstitüsünde Türk Edebiyatı ve Sanat Tarihi dersleri verdi. Kıbrıs Türk Lisesi Müdürlüğü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Müdürlüğü ile Afganistan Maarif Nezareti Müşavirliğinde çalıştı. İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Kürsüsüne Profesör olarak atandı. Ordunaryüs Profesörlüğe kadar yükseldi. 1958 yılında kendi isteği ile emekli oldu. 18 Aralık 1967 günü İstanbul'da vefat etti. Sırasıyla;

- Ateş Olur da Yakmaz mı? (1924-Hikâye),
- Kır Çiçekleri(1915-Şiir),
- Türk Edebiyatı Tarihi (1925-Bakü),
- Kıbrıs Türk Alfabeti (1934),
- Azerbaycan Edebiyat Tarihi (1937) adlı eserleri yayınlandı.

Edebiyat tarihi ile medeniyet arasında doğrudan bir bağ olduğu görüşünü kabul eden İsmail Hikmet, “bir halkın medeniyeti, içtimai, iktisadi, hayati kabiliyeti hakkında doğru bir fikir almak istenirse o halkın edebiyat tarihinin yakından tetkik edilmesi” (Ertaylan, 1934) gerektiğini ifade eder.

2. İsmail Hikmet Ertaylan ve Kıbrıs:

Kıbrıs'ta 1901 yılında Viktorya İnas İslam Sanayi Mektebi açılır. Kıbrıs Türk kızlarını okutacak bu okulun inşaat yardımını İngiliz sömürge devleti yaptığı için isminin Viktorya olmasını ister. Lefkoşa Türk Lisesi'ne o zaman dönemin Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanı Raşit Galib Bey'in yakın dostu ve Türk Dil Kurumu üyelerinden olan İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs Türklerinin yoğun arzusu üzerine müdür olarak atanır. Başka bir ifadeyle; *“Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından sonra Kıbrıs'a gönderilen öğretmenler arasında tanınmış ilk isim, edebiyat öğretmeni, araştırmacı ve edebiyat tarihçisi İsmail Hikmet Ertaylan'dır.”* (Karakartal, 2010).

“İsmail Hikmet Ertaylan'ın eşi Mevhibe Hanım da aynı dönemde Lefkoşa Kız Lisesi'nin, o zamanki adıyla Viktorya Kız Okulu'nun müdüreliliğini yapmakla görevlendirilir.” (Fedai, 2002). İsmail Hikmet Ertaylan uygulama derslerine daha çok önem vererek üzerinde durmuş, lise bandosunu daha güçlü bir konuma getirmiştir. Ayrıca lise marşı ile öğretmen marşını da yazmıştır. İsmail Hikmet Ertaylan, öğrencilerin, öğretmenlerin yanı sıra halkın da katılabileceği konferanslar düzenlemeye başlamıştır. İsmail Hikmet Ertaylan'nın bütün eserlerinin arka planında edebiyat tarihi ile ilgili düşünceleri ve Türk medeniyetinin gelişmesine katkıda bulunmak idealinin olduğu görülmektedir. Ertaylan'a göre ülke ve medeniyetler, yüzyıllar boyunca savaş ve ticaret yoluyla birbirlerini etkilemişlerdir. Bunun şeffaf göstergesi de medeniyetlere mensup kişilerin ortaya koyduğu edebiyat ürünleridir.

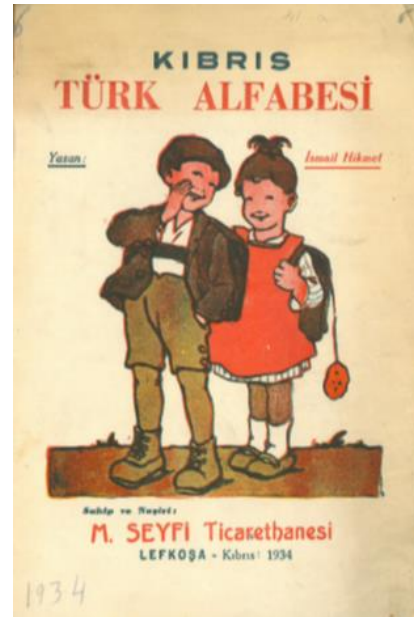
I. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkmasıyla beraber İngiliz Hükümeti'nin Kıbrıs üzerindeki eğitim yönetimindeki merkezileştirme politikasında duraklamalar görülmüştür. Lakin bu duraklama 1920 yılında çıkarılan kanunla beraber tekrar hareket kazanmaya başlamıştır. Bu kanuna göre bağımsız olarak seçilerek görev yapan köy komisyonları kaldırılarak, yerine doğrudan hükümete bağlı komisyonlar kurulmuştur. Bu komisyonlar eğitim hakkında arz ve şikâyetlerini İngiliz kaza komiserine bildirmekle yükümlüydüler. Bu yöntemin doğuracağı sonuçlarda İngilizlerin eğitimde merkezileştirme politikasında başarılı bir adım atmalarına vesile olmuştur. İşte böyle bir dönemde İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs'ta görev yapacaktır.

1928 yılında Türkiye'de Latin alfabesinin kabul edilmesiyle Latin harflerine geçilmiştir. Bu olayın hemen ardından Kıbrıs'ta Latin alfabesine kısa bir zaman sonra

geçmiştir. 1933-1934 yılları arasında adada, Lefkoşa Türk Lisesi'nde müdür olarak bulunan Ertaylan, Latin harflerinin ada Türklerince benimsenmesine ve işlerlik kazanmasına vesile olabilmek amacıyla 1934'te "Kıbrıs Türk Alfabeti" adlı bir alfabe ve okuma kitabını yazmış ve bastırmıştır. İsmail Bey'in yazmış olduğu kitabı, Türkiye ile yavru vatan arasında kültürel birlikteliğini ön plana çıkaran en güzel örnektir.

3. Kıbrıs Türk Alfabeti Kitabı Tanıtımı:

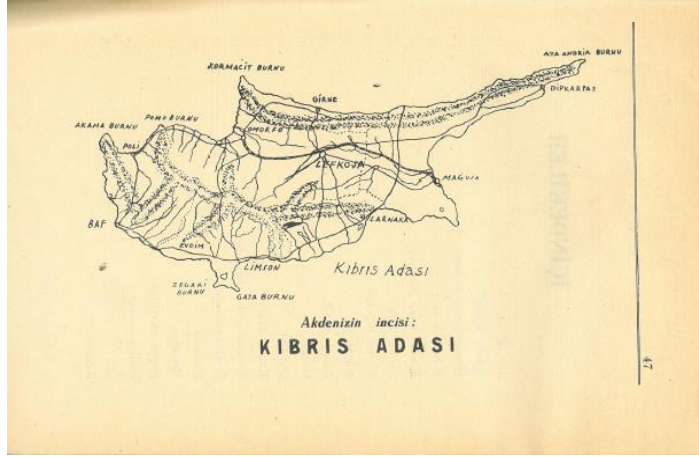
İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs Türk Alfabeti kitabını 1934 yılında Lefkoşa'da yazmış, fakat basımını İstanbul Resimli Ay Matbaası'nda gerçekleştirmiştir. İsmail Hikmet Bey, Kıbrıslılara verdiği değeri ve önemi çıkarmış olduğu bu alfabe kitabı ile gözler önüne sermektedir. Nitekim alfabe kitabında seçmiş olduğu kelimeler ve örnekler tamamen Kıbrıs adasıyla ilgili ve Kıbrıs adasını över niteliktedir. Alfabe öğretimi için vermiş olduğu kelimeler tamamıyla Kıbrıs'ın güzide ve değerli meyvelerinden incir, kiraz ve üzüm gibi yiyecekler olmuştur. Bunun yanında bir başka kelime örneği olarak da karşımıza korna olarak Kıbrıslıların söylemiş olduğu boru sözcüğünü kullanması da dikkat edilecek bir başka husustur.

İsmail Bey, kitabın ilk bölümünde "Bir İki Söz" başlığı altında, alfabe derslerinin okuma ve yazmanın temelini oluşturduğunu, insanların diğer ülke vatandaşlarıyla sağlıklı ve düzgün bir iletişim kurması için yeni harflere geçilmesinin elzem olduğunu vurgulamıştır. Yeni bir alfabenin öğretilmesinin öncelikle çocukların alışık olduğu ve daima işittiği insan, hayvan ve diğer şeylerin adlarını, çocuğun gözünün önünde canlandırılmasıyla daha mümkün olacağını söylemiştir. Bunu; "Kelime bir şekil, bir resim halinde önünde canlanır. Onu gösteren resimde ayrıca yardım eder. Zaten söylemesini bildiği kelimenin, okunuşunu da işitir. Gözü, kulağı aynı zamanda dikkatine hitap eder. Hafızası uyanır, canlanır ve derhal gözünün önündeki şekli kavrar" cümleleriyle dile getirmeye çalışmıştır. Bunun yanı sıra, alfabe öğretimini öğrencinin gözünün önünde gerçekleştirecek olan muallimin barındırması gereken özelliklere de bu başlık altında değinen İsmail Bey; "Kelime usulü ile ders veren muallim, o kelimeyi büyük olarak yazmak sureti ile kara tahtadan da istifade edebilir. Mukavvadan, tahtadan ve tenekeden kesilmiş, boyalı ve boyasız harflerden de faydalanabilir. Bütün bunlar muallimin zekâsına ve gayretine bağlıdır"

sözleriyle öğretmenin neler yapması ve hangi yolu izlemesi konusunda tavsiyede bulunmuştur. Bu yönden baktığımızda öğretmenin alfabe öğretimi içinde, Kıbrıs Türk Alfabe kitabı, öğretmen içinde bir el kılavuzu niteliğindedir.

Ertaylan, alfabe kitabının bazı sayfalarında harflerin, büyük ve küçük yazımının yanı sıra harflerin el yazısıyla yazımına da yer vermiştir. Bunun yanında kitaptaki kıraat parçalarını görsellere desteklemiştir. Kıraat parçalarının birçoğunun altına kendi adını yazmasıyla, metinlerin kendine ait olduğu kanısına da varabiliriz. Kitapta vermiş olduğu metinlere tematik olarak değinecek olursak; konular tamamıyla insan, doğa ve hayvan sevgisinin yanı sıra yardımseverlik ve Kıbrıs'ın doğal güzellikleriyle alakalı hususlardır. En dikkat çeken bir başka bölüm ise İsmail Bey'in en son sayfada Kıbrıs haritasına yer vermesidir.

İsmail Hikmet Ertaylan'ın yazmış olduğu “*Kıbrıs Türk Alfabeti*” kitabındaki son okuma parçası “Akdeniz'in İncisi Kıbrıs” adını taşımaktadır. Nitekim İsmail Hikmet Bey, İngiliz sömürgesi yönetiminde eğitim gören öğrencilerin, gençlerin ve çocukların hatta kısmen de olsa halkın vatan, milliyet ve bayrak düşüncelerini kuvvetlendirmek amacıyla böyle bir metin seçmiş olabilir. Bu dönemde ada İngiliz himayesi altında bulunduğu için metinlerde ulusal semboller, semboller ve Türk kelimesi ne yazık ki kullanılamamıştır. İsmail Hikmet Ertaylan ise metinlerinde Kıbrıslı çocuklar için, Kıbrıs'ın güzelliklerini ve vazgeçilmez oluşunu “havasının güzelliği, meşhur iri üzümü, portakal ve mandalina bahçeleri, harnup ve zeytin ağaçları” gibi kelimelerle aşlamaya gayret göstermiştir.

İsmail Hikmet Ertaylan, Lefkoşa'da pek hareketli bir dönem geçirmiştir. Halkın ilgisini çeken konferansların yanı sıra olayları gülünç ve toplumsal, siyasal yergi öğeleri içererek anlatan müzikal sahne oyunu adı verilen operet bile sergilemiştir.

İsmail Hikmet Bey'in macerasını Özker Yaşın hazin bir öykü olarak neticelendirerek şiire dökmüştür. Özker Yaşın, onun Kıbrıs Türk halkına hizmetini şöyle ifade eder:

“Kitaplarından birinin adı

Kıbrıs Türk Alfabeti

İsmail Hikmet'i biz

Ardından teneke çaldırıp

Uğurlamış olsak bile

O yine de ilgilenmiş alfabemizle.” (2001).

İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs'ta Latin Alfabesine geçişte sadece alfabe kitabı hazırlamakla yetinmemiş, yazdığı Türkçe okuma ders kitapları bugün dahi adada devam eden Türk ve Türkçe varlığının kuşaktan kuşağa aktarılması işlevini yüklenmiştir. İngiliz sömürge yönetiminin 1930-1955 yılları arasında kitapsız eğitim politikası karşısında Türkiye'den kitap temin edemeyen Kıbrıs Türk öğretmenleri onun okuma kitaplarının yeni baskısını adada yapmak yoluyla Türkçe ders kitabı eksikliğini gidermişlerdir.

Sonuç

Stratejik açıdan önemli olan Kıbrıs, bugüne kadar birçok milletin egemenliğinde kalmıştır. Gerek Akdeniz'e hâkimiyeti, gerek jeopolitik konumu gerekse adanın verimli toprakları her milletin ilgisini çekmiştir. Ada 1571'den 1878'e kadar hem hukuken hem de fiilen Osmanlı idaresinde kalmıştır ve tarihin en sorunsuz ve huzurlu dönemini yaşamıştır. Ancak adanın İngiliz idaresine girmesiyle birlikte, uluslararası alanda bir Kıbrıs sorunu doğmaya başlamıştır. İngilizler adadaki kültürel yapıyı ve entelektüel çevreyi etkileyecek eğitim alanına müdahaleleri 1920'lerden sonra yapmaya başlamışlardır.

Ada'da kurulan Sömürge Hükümeti, 1920 – 1935 yılları arasında Türkler ve Rumlara yönelik eğitim alanındaki hedeflerine, özellikle Rumların faaliyetlerini fırsata dönüştürerek ulaşmaya çalıştı. Bu bağlamda, 1931 Rum isyanı İngiltere'nin müdahalesine meşruiyet oluşturan başlıca araç oldu. Sömürge Hükümeti'nin, Kıbrıs'taki eğitim sistemine müdahalesinde ve İngiliz imparatorluğuna uygun toplumsal zihniyetin şekillenmesine yardımcı olacak adımları atmasında 1933 yasası önemli rol oynadı. Söz konusu yasayla Kıbrıs Türk eğitim-öğretimi üzerindeki Türkiye'nin kültürel etkisi zayıflatıldı. Bu boşluk Britanya İmparatorluğu ilke ve idealleri ile doldurularak Ada'daki İngiliz varlığına daha sempatik yaklaşan yeni nesillerin yetiştirilmesi hedeflendi. Böylece eğitim-öğretim yoluyla sömürge politikalarıyla uyumlu gelecek nesilleri yetiştirme girişimleri hayata geçirildi. Böyle bir durumda İsmail Hikmet Ertaylan'ın, Türkiye'nin Latin harflerini benimsemesini kılavuz edinerek yazmış olduğu “*Kıbrıs Türk Alfabesi*” kitabı önemli bir yer tutmaktadır. Bulunduğu dönemde İngiliz ve Rum baskılarının yanı sıra yetersiz kaynak, bilgisiz halka rağmen Kıbrıs adasını ve Kıbrıs Türklerini överek, onlardan olan umudunu kesmeyerek alfabe kitabını yazarken ilham almıştır. Ayrıca “*Kıbrıs Türk Alfabesi*” adlı alfabe kitabında Kıbrıs'ın meşhur doğal güzelliklerine ve Kıbrıs ağzına yer verilmesi de Kıbrıs Türk'ünün kendine ait has bir millet olduğu, aslında asimile olmadığı mesajı verilmek istenmiştir.

Sonuç itibarıyla, Kıbrıs Türklerine ve Kıbrıs'a bu kadar dost ve vefakr isme, İsmail Hikmet Ertaylan'a ait tanıtılmış olduğumuz alfabe kitabının Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi'nin bu sayısında yer almasıyla bir nebze de olsa veda borcumuzu yerine getirmeye çalıştık.

Kaynaklar

Ertaylan, İ. (1934). *Kıbrıs Türk Alfabesi*, Resimli Ay Matbaası, İstanbul.

Fedai, H. (2002). *İsmail Hikmet Ertaylan'ın Eėitime Katkıları, Kıbrıs Türk Kültürü-Bildiriler I*.

Karakartal, O. (2010). *Kıbrıs'ta Türkiye Kültür Adamları ve Eserleri*, İstanbul: Doėan Yayıncılık.

Yaşın, . (2001). *Yedinci Mektup, Mektup Őiirler-Şiir Mektuplar*, İstanbul: evre yayın.

İsmail Hikmet Ertaylan'dan Bir Alfabe: Kıbrıs Türk Alfabeti (1934)**

Furkan Uysal*

Öz

Kıbrıs'ın Türkler tarafından fethedildiğinden günümüze kadar geçen süreçte Türk siyaset ve kültür yaşantısında önemli bir yer edinmiştir. Genelde Kıbrıs'a yerleştirilen Türklerin eğitim sorunları, kültür yaşantıları veya adada ürettikleri manevi ürünler, çok sonraları araştırma ve inceleme konusu olmuştur. 1571 yılında Osmanlı Devleti tarafından alınan Kıbrıs, tarihin en sorunsuz ve huzurlu dönemini yaşamıştır. Kıbrıs adası İngilizlere 1878 yılında kiralanmış ve Türkiye'nin ada üzerindeki az olan eğitim çalışmaları neredeyse duraksama durumuna gelmiştir. Hikmet Ertaylan, İbrahim Zeki Burdurlu İngiliz döneminde Kıbrıs'a gelen ve öğretmenlik yapan kişilerdendir. 1950'lerde başlayan EOKA terör hareketleri ile Kıbrıs adasında sıkıntılı günler başlar ve Kıbrıs konusu farklı bir boyut kazanır. Kıbrıs Türkleri İngiliz-Rum kısıpacı altında kalmış ve 1974 Barış Harekâtına kadar adadaki varlığını koruma adına kahramanca direnmiştir. İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs Türk Alfabeti kitabını 1934 yılında Lefkoşa'da yazmış, fakat basımını İstanbul Resimli Ay Matbaası'nda gerçekleştirmiştir. İsmail Hikmet Bey, Kıbrıslılara verdiği değeri ve önemi çıkarmış olduğu bu alfabe kitabı ile gözler önüne sermektedir. Nitekim alfabe kitabında seçmiş olduğu kelimeler ve örnekler tamamen Kıbrıs adasıyla ilgili ve Kıbrıs adasını över niteliktedir. Bu çalışmanın konusu, İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs ve Kıbrıs Türk Alfabeti kitabı üçlüsünün üzerinde durulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: İsmail Hikmet Ertaylan, Kıbrıs, Kıbrıs Türk Alfabeti, Osmanlı Devleti, Türkler, Alfabe, İngiliz, İngiltere, Türkiye, Akdeniz, Savaş, Kültür, Ticaret, Eğitim.

** Araştırma Makalesi

* Girne Amerikan Üniversitesi, yüksek lisans öğrencisi, el-mek: bozcaada12@hotmail.com

An Alphabet by İsmail Hikmet Ertaylan: The Turkish Cypriot Alphabet (1934)**

Furkan Uysal*

Abstract

It had an important place in the Turkish and his life until the conquest of Cyprus by the Turks turned into politics. The educational problems of the Turks, their culture or the products they produced on the island have been the subject of much research and examination. It was taken by the Ottoman Empire in 1571, passed through the past of the past. The island of Cyprus was chartered by the British in 78 and Turkey's little education on the island is ending, and the pause will be 18. Hikmet Ertaylan, İbrahim Zeki Burdurlu is one of the teachers who came to Cyprus during the British period. In the 1950s, the days of decline related to the EOKA terrorist movements begin and the Cyprus issue is in a different dimension. The Turkish Cypriots remained under the British-Greek clamp and remained bound by the time until the 1974 Operation. İsmail Hikmet Ertaylan completed the Cyprus Turkish Alphabet book in 1934, but it was published in Istanbul Illustrated Ay Printing House. İsmail Hikmet Bey presents the Cypriots with a painting that he can display. The user seems to have chosen the Cypriot alphabet and praises words and a dasi entirely related to the island of Cyprus. This is the subject to be discussed, İsmail Hikmet Ertaylan, the triad of Cyprus and the Turkish Cypriot Alphabet.

Keywords: İsmail Hikmet Ertaylan, Cyprus, Turkish Cypriot Alphabet, Ottoman State, Turks, Alphabet, British, England, Turkey, Mediterranean, War, Culture, Trade, Education.

** Research Article

* Girne Amerikan Üniversitesi, yüksek lisans öğrencisi, el-mek: bozcaada12@hotmail.com

Алфавит Исмаила Хикмета Эртайлана: Турецкий Алфавит Кипра (1934)**

Furkan Uysal*

Аннотация

После завоевания Кипра турками она заняла важное место в политической и культурной жизни Турции. На много позже, в целом, проблемы образования, культурной жизни, а также духовных продуктов, произведенных турками, поселившимися на Кипре стали предметом исследования и изучения. Кипр, захваченный Османской империей в 1571 году, пережил самый без проблемный и мирный период в своей истории. После сдачи острова Кипр в аренду британцам в 1878 году, почти прекратилась и без того небольшая образовательная деятельность Турции на острове. Хикмет Эртайлан, Ибрагим Зеки Бурдурлу - одни из тех, которые в британский период управления приехали на Кипр работать учителем. С началом террористических движений ЕОКА в 1950-х годах на острове Кипр начинаются тревожные дни, и кипрский вопрос приобретает иное измерение. Киприоты-турки продолжали подвергаться британо-греческому подавлению и они героически сопротивлялись сохранению своего присутствия на острове до операции 1974 года. Свою книгу «Кипрский турецкий алфавит» Исмаил Хикмет Эртайлан написал в Никосии в 1934 году, но она была опубликована в Стамбульской типографии «Ресимли Ай». Исмаил Хикмет Бей издавая свою книгу алфавита, раскрывает, насколько для него ценны и важны киприоты. Фактически, слова и примеры, которые он выбрал в алфавитном сборнике, полностью связаны с островом Кипр и восхваляют само остров Кипр. Целью данного исследования является подчеркивание важности трио – мыслей Исмаила Хикмета Эртайлана, значения Кипра и книги о турецком алфавите кипра.

Ключевые слова: Исмаил Хикмет Эртайлан, Кипр, турецкий алфавит Кипра, Османское государство, тюрки, алфавит, англичане, Англия, Турция, Средиземное море, война, культура, торговля, образование.

** Исследовательская работа

* GİRNE Amerikan Üniversitesi, yüksek lisans öğrencisi, el-mek: bozcaada12@hotmail.com